

V A L S T Y B Ė S
T A R N Y B O S
D E P A R T A M E N T A S

VALSTYBĖS TARNYBOS DEPARTAMENTAS

**REKOMENDACIJA DĖL VALSTYBĖS
TARNYBOS ĮSTATYME NUSTATYTŲ ŽUVUSIŲ AR
MIRUSIŲ VALSTYBĖS TARNAUTOJŲ ŠEIMOS
NARIAMS TAIKOMŲ SOCIALINIŲ GARANTIJŲ IR
SUŽALOTAM AR SUSIRGUSIAM VALSTYBĖS
TARNAUTOJUI MOKAMŲ KOMPENSACIJŲ**

2016-08-12

VILNIUS

TURINYS

Valstybės tarnybos įstatymo nuostatos.....	3
Valstybės tarnautojo pripažinimas žuvusiu atliekant tarnybines pareigas arba mirusiu dėl priežasčių, susijusių su tarnybinių pareigų atlikimu.....	4
Valstybės apmokamos laidojimo išlaidos	5
Palaikų pervežimo į Lietuvą išlaidų apmokėjimas.....	6
Valstybės finansinės paramos teikimas palaikams pervežti.....	6
Asmenys, draudžiami valstybės lėšomis	7
Nelaimingų atsitikimų darbe ir profesinių ligų socialinio draudimo įstatymo nuostatos.....	8
Paramos mirties atveju įstatymo nuostatos.....	10

Valstybės tarnybos įstatymo nuostatos

[Valstybės tarnybos įstatymo](#) (toliau – VTI) 43 straipsnis 4 dalyje nustatyta, kad Valstybės tarnautojas, žuvęs atlikdamas tarnybines pareigas arba miręs dėl priežasčių, susijusių su tarnybinių pareigų atlikimu, laidojamas valstybės lėšomis.

Valstybės tarnautojas pripažįstamas žuvusiu atliekant tarnybines pareigas arba mirusiu dėl priežasčių, susijusių su tarnybinių pareigų atlikimu, jeigu įvykis, kuris buvo valstybės tarnautojo žūties (mirties) priežastis, įvyko jam atliekant jo pareigybės aprašyme nustatytas funkcijas arba dėl šių funkcijų atlikimo, išskyrus atvejus, kai valstybės tarnautojas žuvo (mirė) darydamas tyčinę nusikalstamą veiką ar kitą teisės pažeidimą, taip pat jeigu valstybės tarnautojo žūties (mirties) priežastis buvo apsvaigimas nuo alkoholio, narkotinių, psichotropinių ar toksinių medžiagų arba jeigu valstybės tarnautojas nusizudė dėl priežasčių, nesusijusių su tarnyba. Valstybės tarnautojas pripažįstamas žuvusiu atliekant tarnybines pareigas arba mirusiu dėl priežasčių, susijusių su tarnybinių pareigų atlikimu, Vyriausybės nustatyta tvarka ([Valstybės tarnautojo pripažinimo žuvusiu ar sužalotu atliekant tarnybines pareigas ir kompensacijų dėl valstybės tarnautojo žūties ar sužalojimo išmokėjimo taisyklės, patvirtintos Vyriausybės 2006 m. spalio 31 d. nutarimu Nr. 1090](#)).

Valstybės apmokamų laidojimo išlaidų aprašą tvirtina Vyriausybė ar jos įgaliota institucija ([Valstybės tarnautojo, žuvusio atliekant tarnybines pareigas arba mirusio dėl priežasčių, susijusių su tarnybinių pareigų atlikimu, valstybės apmokamų laidojimo išlaidų aprašas, patvirtintas Vyriausybės 2002 m. birželio 25 d. nutarimu Nr. 978](#)).

Valstybės tarnautojo, kuris žuvo arba mirė užsienyje atlikdamas tarnybines pareigas, palaikų pervežimo į Lietuvą išlaidas apmoka valstybė Vyriausybės nustatyta tvarka ([Valstybės tarnautojų, kurie žuvo arba mirė užsienyje atlikdami tarnybines pareigas, palaikų pervežimo į Lietuvą išlaidų apmokėjimo taisyklės, patvirtintos Vyriausybės 2001 m. gegužės 8 d. nutarimu Nr. 527](#)).

Paramos teikimo valstybės tarnautojo, žuvusio ar mirusio užsienyje dėl priežasčių, nesusijusių su tarnybinių pareigų atlikimu, paramos suteikimo palaikams pervežti į Lietuvą tvarką nustato Vyriausybė ([Valstybės finansinės paramos užsienyje mirusių \(žuvusių\) Lietuvos Respublikos piliečių palaikams parvežti į Lietuvos Respubliką teikimo taisyklės, patvirtintos Vyriausybės 2003 m. gegužės 20 d. nutarimu Nr. 618](#)).

Žuvusio atliekant tarnybines pareigas arba mirusio dėl priežasčių, susijusių su tarnybinių pareigų atlikimu, valstybės tarnautojo (išskyrus valstybės tarnautojus, Vyriausybės nustatyta tvarka apdraustus valstybės lėšomis ([Dėl asmenų draudimo valstybės lėšomis ir kompensacijų mokėjimo juos sužeidus arba jiems žuvus ryšium su tarnyba sąlygu, patvirtintų Vyriausybės 1991 m. gruodžio 5 d. nutarimu Nr. 530](#))) šeimos nariams (sutuoktiniui, nepilnamečiams vaikams (įvaikiams), kol jiems sukaks 18 metų, taip pat vyresniems vaikams (įvaikiams), jeigu jie mokosi pagal bendrojo ugdymo programą, pagal formaliojo profesinio mokymo programą pirmajai kvalifikacijai įgyti ar studijuoja aukštojoje mokykloje pagal dieninės studijų formos nuosekliųjų studijų programą ar nuolatinės studijų formos programą (įskaitant ir akademinį atostogų laikotarpį), – kol jiems sukaks 24 metai, mirusiojo vaikams (įvaikiams), vyresniems kaip 18 metų, jeigu jie pripažinti neįgaliaisiais (iki 2005 m. liepos 1 d. – invalidais) iki 18 metų, žuvusiojo (mirusiojo) vaikams, gimusiems po jo mirties, tėvui (įtėviui), motinai (įmotei) išmokama vienkartinė 12 mėnesių jo gauto vidutinio darbo užmokesčio dydžio kompensacija, o žuvusio atliekant tarnybines pareigas arba mirusio dėl priežasčių, susijusių su tarnybinių pareigų atlikimu užsienio valstybėje, kurioje vyksta ginkluotas konfliktas, ar dėl užsienio valstybėje įvykdyto teroro akto, – 100 mėnesių jo gauto vidutinio darbo užmokesčio dydžio kompensacija.

Valstybės tarnautojui, kuris buvo sužalotas atlikdamas tarnybines pareigas arba susirgo sunkia liga dėl priežasčių, susijusių su tarnybinių pareigų atlikimu užsienio valstybėje, kurioje vyksta ginkluotas konfliktas, ar dėl užsienio valstybėje įvykdyto teroro akto, atsižvelgiant į jo sveikatos sutrikimo laipsnį Vyriausybės nustatyta tvarka ([Valstybės tarnautojo pripažinimo žuvusiu ar sužalotu atliekant tarnybines pareigas ir kompensacijų dėl valstybės tarnautojo žūties ar sužalojimo išmokėjimo taisyklės, patvirtintos Vyriausybės 2006 m. spalio 31 d. nutarimu Nr. 1090](#)) išmokama vienkartinė nuo 30 iki 50 mėnesių jo vidutinio darbo užmokesčio dydžio kompensacija. Visais atvejais bendra valstybės tarnautojui žuvus atliekant tarnybines pareigas arba mirus dėl priežasčių, susijusių su tarnybinių pareigų atlikimu, išmokamos kompensacijos suma negali viršyti 101 370 eurų. Kompensacija gali būti išmokama dalimis, bet ne ilgiau kaip per 3 metus. Išmokėjusi kompensaciją valstybės ar savivaldybės institucija ar įstaiga įgyja reikalavimo (regreso) teisę iš žalą padariusių juridinių ir fizinių asmenų. Kompensacija įskaitoma į atlygintinos žalos dydį. Tais atvejais, kai žalos dydis yra mažesnis negu išmokėta kompensacija, valstybės ar savivaldybės institucija ar įstaiga regreso tvarka iš kalto dėl žalos asmens gali reikalauti tos kompensacijos dalies, kuria atlyginta žala.

Mirusio, išskyrus žuvusį atliekant tarnybines pareigas arba mirusį dėl priežasčių, susijusių su tarnybinių pareigų atlikimu, valstybės tarnautojo šeimos nariams išmokama vieno mėnesio jo gauto vidutinio darbo užmokesčio dydžio kompensacija. Šios kompensacijos mokamos neatsižvelgiant į kitų įstatymų nustatytas ir išmokėtas išmokas ir pašalpas ([Lietuvos Respublikos nelaimingų atsitikimų darbe ir profesinių ligų socialinio draudimo įstatymas](#); [Lietuvos Respublikos paramos mirties atveju įstatymas](#)).

Valstybės tarnautojo pripažinimas žuvusiu atliekant tarnybines pareigas arba mirusiu dėl priežasčių, susijusių su tarnybinių pareigų atlikimu

[Valstybės tarnautojo pripažinimo žuvusiu ar sužalotu atliekant tarnybines pareigas ir kompensacijų dėl valstybės tarnautojo žūties ar sužalojimo išmokėjimo taisyklės, patvirtintos Vyriausybės 2006 m. spalio 31 d. nutarimu Nr. 1090](#), reglamentuoja valstybės tarnautojo pripažinimą žuvusiu arba mirusiu dėl priežasčių, susijusių su tarnybinių pareigų atlikimu užsienio valstybėje, kurioje vyksta ginkluotas konfliktas, ar dėl užsienio valstybėje įvykdyto teroro akto, žuvusiu atliekant tarnybines pareigas arba mirusiu dėl priežasčių, susijusių su tarnybinių pareigų atlikimu, sužalotu arba susirgusiu sunkia liga atliekant tarnybines pareigas dėl priežasčių, susijusių su tarnybinių pareigų atlikimu užsienio valstybėje, kurioje vyksta ginkluotas konfliktas, ar dėl užsienio valstybėje įvykdyto teroro akto ir kompensacijų dėl valstybės tarnautojo žūties, mirties, sužalojimo arba susirgimo sunkia liga išmokėjimą.

Valstybės tarnautoją į pareigas priimančio asmens, gavęs informacijos apie tai, kad valstybės tarnautojas galėjo žūti atlikdamas tarnybines pareigas ar mirti dėl priežasčių, susijusių su tarnybinių pareigų atlikimu, per 3 darbo dienas nuo šios informacijos gavimo paveda valstybės tarnautojui, kompetentingam nustatyti visas įvykio, kuris buvo valstybės tarnautojo žūties ar mirties priežastis, aplinkybes, atlikti tarnybinį patikrinimą arba sudaro komisiją įvykiui ištirti. Į komisijos sudėtį įeina valstybės tarnautojai, kompetentingi nustatyti visas įvykio aplinkybes.

Tarnybinio patikrinimo tikslas – nustatyti, ar yra priežastinis ryšys tarp įvykio ir valstybės tarnautojo pareigybės aprašyme numatytų funkcijų atlikimo, ar nėra VTĮ 43 straipsnio 4 dalyje nurodytų aplinkybių, dėl kurių valstybės tarnautojas negali būti pripažintas žuvusiu atliekant tarnybines pareigas arba mirusiu dėl priežasčių, susijusių su tarnybinių pareigų atlikimu.

Tarnybinį patikrinimą atliekantis valstybės tarnautojas ar komisija turi atlikti šį patikrinimą ir surašyti tarnybinio patikrinimo išvadą per 30 kalendorinių dienų nuo pavedimo atlikti tarnybinį patikrinimą.

Jeigu tarnybinio patikrinimo metu paaiškėja aplinkybės, neleidžiančios tarnybinio patikrinimo baigti per nustatytą terminą, tarnybinio patikrinimo terminas gali būti pratęstas tokiam laikotarpiui, kiek trunka nurodytos aplinkybės. Valstybės tarnautoją į pareigas priimančio asmens priima sprendimą dėl tarnybinio patikrinimo termino pratęsimo, gavęs tarnybinį patikrinimą atliekančio valstybės tarnautojo ar komisijos motyvuotą tarnybinį pranešimą dėl šio termino pratęsimo.

Jeigu dėl įvykio pradedamas ikiteisminis tyrimas, tarnybinis patikrinimas gali būti sustabdytas iki prokuroro nutarimo ar ikiteisminio tyrimo teisėjo sprendimo dėl ikiteisminio tyrimo nutraukimo arba teismo nuosprendžio įsiteisėjimo dienos. Sprendimą dėl tarnybinio patikrinimo sustabdymo priima valstybės tarnautojus į pareigas priimančio asmens, gavęs tarnybinį patikrinimą atliekančio valstybės tarnautojo ar komisijos motyvuotą tarnybinį pranešimą dėl šio patikrinimo sustabdymo. Tokiu atveju tarnybinio patikrinimo atlikimo terminas toliau skaičiuojamas nuo prokuroro nutarimo ar ikiteisminio tyrimo teisėjo sprendimo dėl ikiteisminio tyrimo nutraukimo arba teismo nuosprendžio įsiteisėjimo dienos.

Tarnybinio patikrinimo išvadoje nurodoma: 1) tarnybinio patikrinimo atlikimo pagrindas, tarnybinį patikrinimą atliekančio valstybės tarnautojo ar komisijos narių pareigos, vardas (-ai), pavardė (-ės); 2) įvykio esmė ir padariniai; 3) surinktos įvykio faktinės aplinkybės; 4) įvykio priežastys ir sąlygos; 5) ar nustatytas priežastinis ryšys tarp įvykio, kuris buvo valstybės tarnautojo žūties ar mirties priežastis, ir jo pareigybės aprašyme nustatytų funkcijų atlikimo; 6) ar nustatyta VTĮ 43 straipsnio 4 dalyje nurodytų aplinkybių, dėl kurių valstybės tarnautojas negali būti pripažintas žuvusiu atliekant tarnybines pareigas arba mirusiu dėl priežasčių, susijusių su tarnybinių pareigų atlikimu; 7) motyvuotas siūlymas valstybės tarnautojus į pareigas priimančiam asmeniui pripažinti arba nepripažinti, kad valstybės tarnautojas žuvo atlikdamas tarnybines pareigas arba mirė dėl priežasčių, susijusių su tarnybinių pareigų atlikimu.

Tarnybinio patikrinimo išvadoje gali būti pateikta tarnybinį patikrinimą atliekančios komisijos nario, nesutinkančio su komisijos siūlymu, atskira motyvuota nuomonė. Tarnybinio patikrinimo išvada teikiama valstybės tarnautojus į pareigas priimančiam asmeniui.

Valstybės tarnautoją į pareigas priimančio asmens, atsižvelgdamas į tarnybinio patikrinimo išvadą, ne vėliau kaip per 4 darbo dienas nuo šios išvados gavimo priima atitinkamu teisės aktu įformintą motyvuotą sprendimą (o kai valstybės tarnautojus į pareigas priima kolegiali valstybės ar savivaldybės institucija, toks sprendimas priimamas artimiausio posėdžio metu): 1) pripažinti, kad valstybės tarnautojas žuvo atlikdamas tarnybines pareigas arba mirė dėl priežasčių, susijusių su tarnybinių pareigų atlikimu; 2) nepripažinti, kad valstybės tarnautojas žuvo atlikdamas tarnybines pareigas arba mirė dėl priežasčių, susijusių su tarnybinių pareigų atlikimu.

Sprendimo kopija per 5 darbo dienas nuo šio sprendimo priėmimo dienos išsiunčiama valstybės tarnautojo šeimos nariams, turintiems teisę į VTĮ 43 straipsnio 4 dalyje nurodytą kompensaciją.

Valstybės apmokamos laidojimo išlaidos

[Valstybės tarnautojo, žuvusio atliekant tarnybines pareigas arba mirusio dėl priežasčių, susijusių su tarnybinių pareigų atlikimu, valstybės apmokamų laidojimo išlaidų aprašas, patvirtintas](#)

[Vyriausybės 2002 m. birželio 25 d. nutarimu Nr. 978](#), nustato žuvusiojo (mirusiojo) parengimo laidoti išlaidas už: 1) velionio sutvarkymą (iš jų už palaikų kremavimą užsienyje); 2) drabužius; 3) šaldytuvo nuomą ne ilgiau kaip 3 paroms, o laikant palaikus užsienyje – ne ilgiau kaip 5 paroms. Taip pat nustatytos ritualinių paslaugų išlaidos už: 1) karstą; 2) kapo ženklą su užrašu; 3) salės nuomą; 4) šarvojimo inventoriaus nuomą; 5) nekrologo užrašymą; 6) portreto gamybą; 7) karsto išnešimą; 8) duobkasių paslaugas; 9) autokatafalko nuomą.

Šios išlaidos dengiamos pagal faktines išlaidas, laidojančiam asmeniui pateikus laidojimo išlaidas patvirtinančius dokumentus. Valstybės apmokamos laidojimo išlaidos negali viršyti 20 minimalaus gyvenimo lygio dydžių, neįskaitant palaikų kremavimo išlaidų. Palaikų kremavimo išlaidos negali viršyti 64 MGL. Valstybės finansuojamos laidojimo išlaidos dengiamos iš institucijos ar įstaigos, kurioje dirbo žuvęs (miręs) valstybės tarnautojas, bendrųjų asignavimų.

Palaikų pervežimo į Lietuvą išlaidų apmokėjimas

[Valstybės tarnautojų, kurie žuvo arba mirė užsienyje atlikdami tarnybines pareigas, palaikų pervežimo į Lietuvą išlaidų apmokėjimo taisyklės, patvirtintos Vyriausybės 2001 m. gegužės 8 d. nutarimu Nr. 527](#), nustato valstybės tarnautojų, kurie žuvo arba mirė užsienyje atlikdami tarnybines pareigas, palaikų pervežimo į Lietuvą išlaidų apmokėjimą.

Užsienyje žuvusių arba mirusių valstybės tarnautojų palaikų pervežimo į Lietuvą išlaidos apmokamos taip: 1) apdraustajam žuvus arba mirus dėl ligos, jeigu tai pagal draudimo sutartį yra draudiminis įvykis, jo palaikų pervežimo į Lietuvą išlaidas apmoka draudimo įmonė; 2) žuvus arba mirus dėl ligos užsienyje buvusiam komandiruotėje valstybės tarnautojui, jeigu tai pagal draudimo sutartį nėra draudiminis įvykis ir nustatoma, kad valstybės tarnautojas žuvo arba mirė atlikdamas tarnybines pareigas, jo palaikų pervežimo į Lietuvą išlaidas apmoka valstybės tarnautoją komandiravusi įstaiga iš jai išlaikyti skirtų asignavimų; 3) žuvus arba mirus dėl ligos Lietuvos Respublikos diplomatinėje atstovybėje, konsulinėje įstaigoje arba atstovybėje prie tarptautinės organizacijos užsienyje dirbusiam valstybės tarnautojui, jeigu tai pagal draudimo sutartį nėra draudiminis įvykis ir nustatoma, kad valstybės tarnautojas žuvo arba mirė atlikdamas tarnybines pareigas, jo palaikų pervežimo į Lietuvą išlaidas apmoka minėtosios įstaigos iš joms išlaikyti skirtų asignavimų; 4) žuvus arba mirus dėl ligos tarptautinėje organizacijoje ar institucijoje, Europos Sąjungos institucijoje ar įstaigoje užsienyje, užsienio valstybės institucijoje dirbusiam valstybės tarnautojui, taip pat perkeltam į specialiąją misiją ar į tarptautinių operacijų karinį vienetą, pratybas ir kitą karinio bendradarbiavimo renginį užsienyje paskirtam valstybės tarnautojui, jeigu tai pagal draudimo sutartį nėra draudiminis įvykis ir nustatoma, kad valstybės tarnautojas žuvo arba mirė atlikdamas tarnybines pareigas, jo palaikų pervežimo į Lietuvą išlaidas apmoka valstybės tarnautoją į užsienį nusiuntusi įstaiga iš jai išlaikyti skirtų asignavimų.

Valstybės finansinės paramos teikimas palaikams parvežti

[Valstybės finansinės paramos užsienyje mirusių \(žuvusių\) Lietuvos Respublikos piliečių palaikams parvežti į Lietuvos Respubliką teikimo taisyklės, patvirtintos Vyriausybės 2003 m. gegužės 20 d. nutarimu Nr. 618](#), nustato, kokiais atvejais ir kokio dydžio finansinę paramą valstybė teikia Lietuvos Respublikos piliečių, mirusių (žuvusių) užsienyje, palaikams parvežti į Lietuvos Respubliką. Šių taisyklių nuostatos taip pat taikomos parvežant į Lietuvos Respubliką valstybės tarnautojų, mirusių (žuvusių) užsienyje dėl priežasčių, nesusijusių su tarnybinių pareigų atlikimu, palaikus. Pagal šias taisykles nedengiamos valstybės tarnautojų, kurie žuvo arba mirė užsienyje atlikdami tarnybines pareigas, palaikų parvežimo į Lietuvos Respubliką išlaidos. Šių asmenų palaikų

parvežimo išlaidos padengiamos laikantis Valstybės tarnautojų, kurie žuvo arba mirė užsienyje atlikdami tarnybines pareigas, palaikų parvežimo į Lietuvą išlaidų apmokėjimo taisyklių, patvirtintų Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2001 m. gegužės 8 d. nutarimu Nr. 527.

Palaikų parvežimo į Lietuvos Respubliką išlaidos – tai palaikų parengimo (laikymo, skrodimo, balzamavimo, kremavimo ir kita) parvežti, palaikų parvežimo karste ar urnoje, dokumentų, susijusių su palaikų parvežimu, sutvarkymo ir kitos būtinos palaikų parvežimo išlaidos.

Lietuvos Respublikos diplomatinė atstovybė arba konsulinė įstaiga mirusiojo (žuvusiojo) artimųjų, jų įgalioto asmens rašytiniu prašymu Lietuvos Respublikos užsienio reikalų ministerijai arba atstovybei atlieka veiksmus, susijusius su reikiamų dokumentų gavimu iš užsienio valstybių institucijų. Užsienio valstybėje mirusio (žuvusio) piliečio palaikai vežami karste arba urnoje pagal toje valstybėje nustatytą tvarką. Karste palaikai vežami turint atstovybės leidimą mirusiojo palaikus vežti karste. Dokumentai dėl palaikų parvežimo atstovybei užsienyje pateikiami vadovaujantis Leidimo mirusiojo palaikus parvežti į Lietuvą išdavimo tvarkos aprašo, patvirtinto sveikatos apsaugos ministro ir užsienio reikalų ministro 2006 m. rugsėjo 14 d. įsakymu Nr. V-755/V-106, nuostatomis.

Užsienyje mirusių (žuvusių) piliečių palaikų parvežimo į Lietuvos Respubliką išlaidas valstybė padengia, jeigu miręs (žuvęs) asmuo nebuvo apsidraudęs, arba kai asmuo buvo apsidraudęs, bet pagal draudimo sutartį tai nėra draudžiamasis įvykis, ir su juo bendrai gyvenančių asmenų arba jo artimojo giminaičio (kaip vieno gyvenančio asmens), arba artimojo giminaičio ir su juo bendrai gyvenančių asmenų pajamos vienam asmeniui neviršija 3 valstybės remiamų pajamų dydžių. Pajamos apskaičiuojamos vadovaujantis Lietuvos Respublikos piniginės socialinės paramos nepasiturintiems gyventojams įstatymo 17 ir 18 straipsniais.

Valstybės finansinę paramą užsienyje mirusių (žuvusių) piliečių palaikams parvežti į Lietuvos Respubliką mirusiojo artimiesiems pagal pateiktus dokumentus, įrodančius mirusių (žuvusių) piliečių palaikų parvežimo į Lietuvos Respubliką išlaidas, teikia jų gyvenamosios vietos savivaldybės iš savo biudžeto.

Finansų ministerija, gavusi kompetentingos savivaldybės institucijos sprendimą dėl valstybės finansinės paramos užsienyje mirusio (žuvusio) piliečio palaikams parvežti į Lietuvos Respubliką suteikimo mirusiojo (žuvusiojo) artimiesiems, kartą per ketvirtį kompensuoja vietos savivaldybėms jų išmokėtas sumas iš Lietuvos Respublikos valstybės biudžete šiam tikslui numatytų lėšų.

Suma, skiriama piliečių palaikų parvežimo į Lietuvos Respubliką išlaidoms padengti, neturi viršyti 54 minimalių gyvenimo lygio dydžių.

Asmenys, draudžiami valstybės lėšomis

Valstybės tarnybos įstatymo 43 straipsnio 4 dalyje nustatyta išimtis (*išskyrus valstybės tarnautojus, Vyriausybės nustatyta tvarka apdraustus valstybės lėšomis*) siejama su [Asmenų draudimo valstybės lėšomis ir kompensacijų mokėjimo juos sužeidus ar jiems žuvus ryšium su tarnyba sąlygų, patvirtintų Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1991 m. gruodžio 5 d. nutarimu Nr. 530](#), 1 punktu, kuris nustato valstybės lėšomis draudžiamų asmenų sąrašą.

Pagal Asmenų draudimo valstybės lėšomis ir kompensacijų mokėjimo juos sužeidus ar jiems žuvus ryšium su tarnyba sąlygas apdraudžiami: 1) Mykolo Romerio universiteto Viešojo saugumo fakulteto nuolatinės studijų formos studijų, skirtų vidaus tarnybos sistemos pareigūnams rengti, programų studentai viešosios tvarkos palaikymo ir praktikos vidaus reikalų statutinėse įstaigose metu, taip pat tarnybinių ir specialaus rengimo užsiėmimų metu, taip pat asmenys, kurie mokosi vidaus

reikalų profesinio mokymo įstaigose ar vidaus reikalų profesinio mokymo įstaigų įvadinio mokymo kursuose ir yra pasirašę stojimo į vidaus tarnybą sutartį (kursantai), jų profesinio ar įvadinio mokymo metu; 2) privalomosios pradinės karo tarnybos kariai; 3) profesinės karo tarnybos kariai; 4) kariai savanoriai ir kiti aktyviojo rezervo kariai, taip pat parengtojo rezervo kariai, pašaukti į pratybas, mokymus ar vykdyti tarnybos užduočių; 5) asmenys, mobilizuoti ištikus ekologinei katastrofai, stichinei nelaimėi ar iškilus pavojui valstybės saugumui; 6) kariūnai; 7) karo prievolininkai, atliekantys alternatyviają krašto apsaugos tarnybą; 8) Lietuvos Respublikos muitinės pareigūnai; 9) aplinkos apsaugos valstybinės kontrolės pareigūnai; 10) sveikatos priežiūros įstaigų darbuotojai, teikiantys sveikatos priežiūros paslaugas pacientams, sergantiems ypač pavojingomis užkrečiamosiomis ligomis, ar vykduantys epidemijų profilaktikos priemones ypač pavojingų užkrečiamųjų ligų židiniuose.

Nelaimingų atsitikimų darbe ir profesinių ligų socialinio draudimo įstatymo nuostatos

[Lietuvos Respublikos nelaimingų atsitikimų darbe ir profesinių ligų socialinio draudimo įstatyme](#) nustatyta, kad jeigu apdraustasis dėl nelaimingo atsitikimo darbe, pakeliui į darbą ar iš darbo arba ūmios profesinės ligos, pripažintų draudiminiais įvykiais, miršta, teisę į periodinę draudimo išmoką turi nedarbingi asmenys, kurie buvo mirusiojo išlaikomi arba jo mirties dieną turėjo teisę gauti jo išlaikymą, taip pat mirusiojo vaikas (vaikai), gimęs (gimę) praėjus ne daugiau kaip 300 dienų po jo mirties. Periodinę draudimo išmoką taip pat turi teisę gauti mirusiojo vaikai (įvaikiai), kurie buvo mirusiojo išlaikomi arba po jo mirties dienos įgijo teisę į jo išlaikymą.

Išmoka mokama: 1) vaikams (įvaikiams) – kol jiems sukaks 18 metų, taip pat nustatyta tvarka įregistruotose švietimo įstaigose pagal bendrojo ugdymo programą ar formaliojo profesinio mokymo programą besimokantiems mokiniams ir pagal dieninių ar nuolatinųjų studijų programą studijuojantiems studentams – iki mokymosi ar studijų pagal šias programas baigimo, bet ne ilgiau, iki jiems sukaks 24 metai; 2) mirusiojo sutuoktiniui ar tėvui (motinai), įtėviui (įmotei), nepaisant amžiaus ir darbingumo, jeigu jis nedirba ir prižiūri mirusiojo vaikus (įvaikius), vaikaičius, brolius ar seseris, – kol šiems sukaks 8 metai; 3) mirusiojo sutuoktiniui, sukakusiam Valstybinių socialinio draudimo pensijų įstatymo nustatytą senatvės pensijos amžių, – iki gyvos galvos; 4) mirusiojo sutuoktiniui, kuris pripažintas nedarbingu ar iš dalies darbingu (iki 2005 m. liepos 1 d. – invalidu), ir mirusiojo vaikams (įvaikiams), vyresniems kaip 18 metų, jeigu jie pripažinti neįgaliaisiais (iki 2005 m. liepos 1 d. – invalidais) iki 18 metų, – kol jie yra nedarbingi ar iš dalies darbingi (invalidai); 5) kitiems pripažintiems nedarbingais ar iš dalies darbingais (iki 2005 m. liepos 1 d. – invalidais) arba sukakusiems senatvės pensijos amžių asmenims, kurie buvo mirusiojo išlaikomi arba jo mirties dieną turėjo gauti jo išlaikymą. Šių asmenų išlaikymo ar teisių į išlaikymą faktas įrodomas teismo tvarka, o jų nedarbingumo faktas nustatomas NDNT arba teismo sprendimu.

Šiems nurodytiems asmenims kas mėnesį mokama draudimo išmoka, lygi periodinei netekto darbingumo kompensacijai, padalytai iš vienetu padidinto aukščiau nustatytų asmenų skaičiaus. Ši išmoka mokama neatsižvelgiant į jos gavėjų kitas gaunamas pajamas.

Apdraustajam mirus dėl nelaimingo atsitikimo darbe, pakeliui į darbą ar iš darbo arba ūmios profesinės ligos, pripažintų draudiminiais įvykiais, mirusiojo šeimai išmokama vienkartinė draudimo išmoka, lygi 100 dydžių einamųjų metų draudžiamųjų pajamų, galiojusių mirties dėl nelaimingo atsitikimo darbe, pakeliui į darbą ar iš darbo arba ūmios profesinės ligos mėnesį. Ši išmoka lygiomis dalimis išmokama kiekvienam mirusiojo šeimos nariui.

Draudiminiais įvykiais pripažįstami nelaimingų atsitikimų darbe socialiniu draudimu apdraustiems asmenims įvykę nelaimingi atsitikimai darbe arba nustatytos profesinės ligos, kuriuos ištyrus nustatoma, kad jie įvyko esant visoms šioms sąlygoms: 1) dirbant draudėjo nustatytu darbo laiku, o jeigu darbuotojui darbo laikas draudėjo nėra nustatytas, tai draudėjo nustatytu darbo laiku, taip pat atskiru draudėjo nurodymu paskirtu dirbti laiku bei dirbant tarnybinių komandiruočių laiku; 2) dirbant darbo sutartyje suldytą darbą (įskaitant ir darbo vietos parengimą bei sutvarkymą), taip pat atliekant kitus draudėjo pavestus su jo vykdoma veikla susijusius darbus draudėjo naudai arba atliekant viešojo administravimo funkcijas; 3) dirbant darbą, už kurį mokamas darbo užmokestis, nuo kurio mokamos arba turi būti mokamos nelaimingų atsitikimų darbe socialinio draudimo įmokos.

Draudiminiais įvykiais taip pat pripažįstami apdraustiesiems įvykę nelaimingi atsitikimai, kuriuos ištyrus nustatoma, kad jie yra įvykę šiais atvejais: 1) papildomų, specialių pertraukų ar pertraukų pailsėti ir pavalgyti metu, kai darbuotojas yra darbo vietoje, įmonės patalpose ar jos teritorijoje; 2) pakeliui į darbą ar iš darbo; 3) kai išpėjimo apie darbo sutarties nutraukimą laikotarpiu darbuotojas ieško naujo darbo; 4) apdraustiesiems atliekant įstatymų nustatytas valstybines, visuomenines ar piliečio pareigas, kai už tą laiką mokamas darbo užmokestis arba atitinkama kompensacija, nuo kurių mokamos arba turi būti mokamos nelaimingų atsitikimų darbe socialinio draudimo įmokos.

Nelaimingu atsitikimu darbe (tarnyboje) laikomas įvykis darbe (tarnyboje), įskaitant eismo įvykį, atliekant darbo (tarnybos) funkcijas ar būnant darbo vietoje, dėl kurio darbuotojas patiria žalą sveikatai ir netenka darbingumo nors vienai dienai arba dėl kurio darbuotojas miršta, nustatyta tvarka iširtas ir pripažintas nelaimingu atsitikimu darbe. Nelaimingu atsitikimu darbe taip pat pripažįstamas su pareigūno tarnybinių pareigų atlikimu susijęs įvykis, kurio metu pareigūnas patiria rizikos veiksnio (cheminio, fizikinio, biologinio, fizinio arba ergonominio) ar kelių veiksnių poveikį, kurio padarinys yra pareigūno mirtis ar sveikatos sutrikdymas.

Nelaimingu atsitikimu pakeliui į darbą (tarnybą) ar iš darbo (tarnybos) laikomas įvykis, įskaitant eismo įvykį, darbuotojui vykstant į darbą (tarnybą) ar iš darbo (tarnybos) darbuotojo darbo dienomis kelyje tarp darbo vietos ir: 1) gyvenamosios vietos; 2) ne darbovietėje esančios vietos, kurioje darbuotojui išmokamas darbo užmokestis; 3) vietos ne darbovietės teritorijoje, kurioje darbuotojas gali būti pertraukos pailsėti ir pavalgyti metu; 4) kitos darbovietės. Šiuo atveju nelaimingą atsitikimą pakeliui į darbą tiria darbdavio, pas kurį vykstama, sudaryta komisija.

Nelaimingų atsitikimų darbe socialiniu draudimu privalomai draudžiami asmenys, nurodyti [Lietuvos Respublikos valstybinio socialinio draudimo įstatymo](#) 4 straipsnio 1 dalies 2 punkte t. y. [Lietuvos Respublikos valstybės politikų ir valstybės pareigūnų darbo apmokėjimo įstatyme](#), [Lietuvos Respublikos teisėjų atlyginimų įstatyme](#) ir [Lietuvos Respublikos valstybės tarnybos įstatyme](#) nurodyti valstybės politikai, teisėjai, valstybės pareigūnai, valstybės tarnautojai (išskyrus valstybės tarnautojus, nurodytus [Lietuvos Respublikos valstybinio socialinio draudimo įstatymo](#) 4 straipsnio 3 ir 4 dalyse), [Lietuvos Respublikos asmenų delegavimo į tarptautines ir Europos Sąjungos institucijas ar užsienio valstybių institucijas įstatyme](#) nurodyti asmenys, kuriems darbo užmokestį ir nuo jo socialinio draudimo įmokas moka asmenį delegavusi Lietuvos Respublikos deleguojančioji institucija, gaunantys darbo užmokestį Lietuvos Respublikos Seimo, Seimo Pirmininko, Respublikos Prezidento ar Ministro Pirmininko skiriami į pareigas asmenys.

Atkreiptinas dėmesys, kad [Lietuvos Respublikos nelaimingų atsitikimų darbe ir profesinių ligų socialinio draudimo įstatymas](#) netaikomas asmenims, kurie įstatymų nustatyta tvarka valstybės lėšomis yra apdrausti nelaimingų atsitikimų, susijusių su tarnyba, draudimu.

Paramos mirties atveju įstatymo nuostatos

[Lietuvos Respublikos paramos mirties atveju įstatyme](#) nustatyta, kad laidojimo pašalpa mokama mirus: 1) Lietuvos Respublikoje nuolat gyvenančiam asmeniui; 2) Lietuvos Respublikoje gyvenančiam užsieniečiui, kuriam leidimas laikinai gyventi išduotas kaip ketinančiam dirbti Lietuvos Respublikoje aukštos profesinės kvalifikacijos reikalaujantį darbą; 3) Lietuvos Respublikoje gyvenančiam asmeniui, įstatymų nustatyta tvarka Lietuvos Respublikoje turinčiam pabėgėlio statusą; 4) asmeniui, kuriam vadovaujantis Europos Sąjungos socialinės apsaugos sistemų koordinavimo reglamentais turi būti taikomas šis įstatymas; 5) Lietuvos Respublikoje gyvenančiam užsieniečiui, kuriam išduotas leidimas laikinai gyventi ir leista dirbti Lietuvos Respublikoje ir kuris dirba Lietuvos Respublikoje arba dirbo ne trumpesnę kaip 6 mėnesių laikotarpį ir nustatyta tvarka yra įsiregistravęs teritorinėje darbo biržoje kaip bedarbis.

Laidojimo pašalpa taip pat mokama, kai išvardytų mirusių asmenų vaikas gimsta negyvas arba gimė gyvas, tačiau mirė nesukakęs 3 mėnesių ir jo gyvenamoji vieta teisės aktų nustatyta tvarka nebuvo deklaruota Lietuvos Respublikoje. Šiuo atveju laidojimo pašalpa išmokama vienam iš gimusio negyvo ar mirusio vaiko tėvų arba kitam jį laidojančiam asmeniui.

Laidojimo pašalpa yra 8 bazinių socialinių išmokų dydžio. Laidojimo pašalpos dydis apskaičiuojamas pagal tą mėnesį, kurį atsirado teisė į laidojimo pašalpą, galiojusį bazinės socialinės išmokos dydį.

Laidojimo pašalpa išmokama išvardytus mirusius asmenis laidojančiam asmeniui. Laidojimo pašalpa nemokama, kai laidojama valstybės ar savivaldybės biudžeto lėšomis.

Valstybės tarnybos departamento direktorius

Osvaldas Šarmavičius